A°. 1854. N°. 146.

Opregte Vrijdagsche

HAARLEMSCHE COURANT

van 23 Junij.

Deze Courant wordt dagelijks, met uitzondering van Zon- en Feestdagen, uitgegeven. — Prijs: *f* 5 in de drie maanden.

WEENEN, 19 Junij.

In eenige dagbladen is dezer dagen beweerd, dat hetgeen is medegedeeld aangaande het sluiten eener conventie tusschen Oostenrijk en de Porte als ongegrond moet worden beschouwd. Het blijkt thans, dat het genoemde verdrag wel degelijk is geteekend door den gezant *von Bruck* en *Reschid-bassa*. doch dat het nog niet geratificeerd is. Waarschijnlijk zal die ratificatie weldra plaats hebben.

Een aantal oostenrijksche handelaren hebben, na herhaalde aanvragen, verlof bekomen van de Regering alhier, om de levering op zich te nemen van levensmiddelen ten dienste van het fransch-engelsche leger in Turkije. De onderhandelingen dier handelaren met de hier residerende fransche en engelsche gezanten hebben mede tot een gewenscht einde geleid, en ingevolge de geslotene contracten zullen velen hunner eerstdaags naar Triest vertrekken, ten einde in persoon de inscheping van zeer aanzienlijke transporten vee naar Gallipoli te besturen.

Van wege de russische ambassade zal graaf *Demitri Apraxin* naar Bucharest worden gezonden. In sommige diplomatieke kringen is men niet vreemd van de meening, dat de genoemde graaf belast is met het overbrengen eener instructie, waarbij vorst *Paskevitz* wordt gelast om de Donau-vorstendommen te ontruimen en zich achter de rivier de Pruth terugtetrekken. Het ontbreekt inmiddels ook niet aan personen, die geenszins met dat gevoelen instemmen.

Uit telegrafische depeches, uit Bucharest van 15 Junij, blijkt thans, dat het gevecht bij Silistria, in 't welk de generaal *von Schilder* ernstig is gekwetst, plaats heeft gehad ten gevolge van een uitval der bezetting. Van weerskanten is, gedurende 8 uren, hevig gestreden. Vermoedelijk hebben de tot ontzet der vesting opgerukte troepen mede aan den strijd deelgenomen.

PARIJS, 20 Junij.

De langs den gewonen weg uit Konstantinopel ontvangene berigten van den 10den Junij houden in, dat de maarschalk *de Saint-Arnaud* dien dag uit Varna in de genoemde hoofdstad was teruggekomen, en last had gegeven tot het concentreren der geallieerde legermagt in en bij die plaats. De geheele divisie van Prins *Napoleon Bonaparte* zou mede weldra derwaarts vertrekken. In Konstantinopel werd verzekerd, dat de engelsche troepen in het centrum, het turksche leger aan den linker vleugel, en het fransche aan den regter vleugel zouden worden geplaatst. De eerste operatie der vereenigde legers zou, naar men dacht, bestaan in eene poging tot het ontzetten van Silistria, of tot het hernemen dier vesting, ingeval dezelve onverhoopt in de magt van Rusland mogt zijn gevallen. In Konstantinopel was men den 10den steeds ernstig beducht, dat Silistria ten laatste zou moeten bukken. De uitslag der op den 13den plaats gehad hebbende gevechten zal echter wel waarschijnlijk die vrees zeer hebben verminderd.

Berigten uit Kars van 30 Mei, welke te Konstantinopel waren ontvangen, houden in, dat de Circassiers, onder aanvoering van den Emir *Emon*, met goed gevolg den krijg tegen Rusland voerden. Een russisch legercorps, 't welk, onder bevel van den generaal *Andronikoff*. bij Kiresch was geconcentreerd, was onder anderen door hen aangevallen en op de vlugt gedreven. Dat legercorps, ter sterkte van 15,000 à 20,000 manschappen, bestond, naar luid dier berigten, grootendeels uit de bezettingen der op de kust gelegene forten en versterkte plaatsen, welke laatstelijk door de Russen waren ontruimd.

— De *Moniteur* deelt heden den inhoud mede eener telegrafische depeche uit Weenen, van 19 Junij, betreffende het den 13den Junij bij Silistria plaats gehad hebbende gevecht, bij welke gelegenheid den generaal *v. Schilder* een been is afgeschoten en vorst *Gortschakoff* is gekwetst. Volgens het officiële blad, moest uit deze opgaaf, in verband met latere tijdingen, loopende tot 16 Junij, worden afgeleid, dat de belegering der vesting voorshands was geschorst. Tot dusver is het niet gebleken, of het gevecht op den 13den heeft plaats gehad, bij gelegenheid van een uitval der bezetting, dan wel, of de hulptroepen, door *Omer-bassa* uit Schumla gezonden, de belegeraars hebben aangegrepen.

— Het betoog, 't welk dezer dagen in het *Journal des Débats* is opgenomen, betreffende de staatkundige aangelegenheden van Duitschland in 't algemeen en van Oostenrijk in 't bijzonder, is in meer dan een opzigt belangrijk. De heer *de Sacy*, welke dat betoog heeft gesteld, vestigt onder anderen de aandacht op eene zinsnede, voorkomende in het oostenrijksch-pruissische memorandum van den 24sten Mei, 't welk bij de Bonds-Vergadering is ingediend, waarbij de beide Kabinetten de verklaring afleggen, dat zij, na gemeenschappelijk overleg, hebben erkend „ dat de handhaving der integriteit van het ottomanische Rijk en de onafhankelijkheid van de Regering des Sultans noodig zijn tot het bewaren van het evenwigt der magten, en de oorlog in geen geval zal kunnen leiden tot eene wijziging der thans aangenomene territoriale grensbepalingen."

„ Wat beteekent (dus vervolgt en eindigt de heer *de Sacy*) deze verklaring en aan wien is dezelve gerigt? Waarom hebben de beide groote duitsche mogendheden, bij het doen dezer mededeeling aan de hooge duitsche geallieerde Staten, te gelijker tijd en op dezelfde wijze aangedrongen op de handhaving der integriteit van het ottomanische Rijk, en tevens op die der tegenwoordige grensbepalingen, onder uitdrukkelijk voorbehoud. dat de tegenwoordig gevoerd wordende oorlog daarin geene verandering zal kunnen brengen? Immers deze verklaring gaat verder dan het protocol van 9 April, waarbij men zich alleen heeft bepaald bij het waarborgen der integriteit van het ottomanische Rijk, zonder zich op eenigerhande wijze te bekommeren over de andere grens-bepalingen.

„ Deze zijn, naar men ons verzekert, de redenen, welke men aanvoert als even zoo vele gronden, waarom men van de zijde van het petersburgsche Kabinet een antwoord op de oostenrijksche nota van 2 Junij mag verwachten, 't welk het midden houdt tusschen eene onvoorwaardelijke aanneming en eene verwerping, waarvan de heillooze gevolgen niet te berekenen zijn. Weldra zullen wij weten, waaraan wij ons in dit opzigt te houden hebben. In omstandigheden als deze, waarin de zaken eene zoo bedenkelijke hoogte hebben bereikt, geeft men zelden gehoor aan de raadgevingen eener gezonde redenering. Zoodra de gemoederen door hartstogt zijn opgewonden, gebeurt het niet zelden, dat men overgaat tot de opoffering van zijne dierbaarste belangen.

„ In afwachting van het ontwijkende antwoord, mag men met grond veronderstellen, dat er een nieuw tijdperk van onderhandelingen zal worden geopend, in 't welk Rusland zich geenszins op eene zoo overwegende wijze, als vroeger, zal doen gelden, en 't welk voorzeker geene voor dat Rijk gunstige uitkomsten zal opleveren, wat het toenemen van zijnen invloed betreft en het vermeerderen van zijne hoop op toekomstige staatkundige grootheid. Oostenrijk zou bij die gelegenheid eene belangrijke rol te vervullen hebben, namelijk die van eenen gewapenden bemiddelaar en van een scheids-regter, die reeds te voren door al de strijdende partijen als zoodanig is aangenomen en die, gebruik makende van de omstandigheden, groote voordeelen zou kunnen behalen, vooreerst voor zich zelf, en daarna voor het gemeenschappelijke Duitschland. Immers men mag met grond veronderstellen, dat Oostenrijk in de eerste en voornaamste plaats zich zal trachten te ontdoen van eenen lastigen en steeds dreigenden nabuur; — dat het verder de uitoefening van het protectoraat over de Donau-vorstendommen aan vaste regelen zal willen onderwerpen; zich de vrijheid der scheepvaart op den Donau en eene meer onbelemmerde gemeenschap met de Zwarte-zee zal willen verzekeren: — dat het voorts die zee opengesteld zal willen hebben voor alle mogendheden en door de gemeenschappelijke strijdkrachten ter zee beschermd tegen de eerzucht der toekomstige russische Souvereinen; — dat het zijne grenzen zal dekken zelfs tot aan de verst verwijderde en meest openliggende punten; — dat het op die wijze eene krachtdadige ondersteuning aan Turkije zal kunnen verzekeren, en er in zal slagen om elk voorwendsel te verwijderen tot eene wijziging der kaart van Europa, waarvan het steeds een onverzettelijken afkeer heeft gekoesterd, ten einde het materiële *status-quo* te behouden, 't welk zijn werk is en waarin het te meer behagen zou vinden, naar gelang zijne staatkundige betrekking tot de overige Staten werd verbeterd. Men heeft ons verzekerd, dat Oostenrijk zich vleit met de verwezenlijking van al deze en dergelijke wenschen, en dat die verwezenlijking het doel is, waarheen de pogingen zijner bekwame en voorzigtige diplomatie leiden; welke diplomatie thans, even als vroeger, de rigting volgt, welke haar is en steeds wordt aangewezen door de wijsheid en de rijpe ondervinding van den nimmer werkeloozen staatsman *v. Metternich*.

„ Het is inmiddels de vraag, of die wenschen werkelijk vatbaar zijn, om verwezenlijkt te worden? Wij voor ons gelooven daaraan te moeten twijfelen, want reeds in de verte bespeuren wij tallooze hinderpalen en bezwaren. Men moet niet uit het oog verliezen, dat de regeling van de toekomst van Europa niet uitsluitend aan Oostenrijk zal zijn opgedragen. Wat er ook moge gebeuren, die regeling zal het werk zijn van het gemeenschappelijke overleg der mogendheden, die voorzeker het europesche evenwigt zullen verdedigen, van welken kant het ook moge worden aangerand."

Een der hier uitkomende organen verzekert, dat de Keizer van Rusland reeds een stellig weigerend antwoord heeft gegeven op de nota der duitsche Staten. Voorshands meent men aan de gegrondheid dezer opgaaf te moeten twijfelen.

— In eene der laatste zittingen van de Kamer der Gedeputeerden te Turin heeft, bij gelegenheid der behandeling van een wets-ontwerp, betreffende de heffing der successie-regten, eene zeer levendige woordenwisseling plaats gehad, en is de staatkundige strekking van het tegenwoordige sardinische ministerie ter spraak gebragt, derwijze, dat de ministers het noodig hebben geacht, om van de aanneming dezer voordragt eene zoogenaamde Kabinets-kwestie te maken. Het ministerie is meester gebleven, doch slechts met eene meerderheid van 2 stemmen. — Het gebeurde had in Turin nogal eenigen indruk te weeg gebragt.

— Op den 12den Junij is te Parma door een dolksteek vermoord de regter-van-instructie, die belast was met het onderzoek van de zaak betreffende den onlangs gepleegden moord van den regerenden Hertog.

— De laatste berigten uit Madrid zijn niet zeer geruststellende, en gewagen weder van vele personen, die in verzekerde bewaring zijn genomen, en onder dezen de generaals *Messina* en *Orlando*. De eerstgemelde was ontsnapt, echter niet dan na den officier, die met zijne bewaking was belast, te hebben bedrogen, waardoor hij dezen zelfs in een verdacht daglicht had doen voorkomen.

— De Regering tracht, door middel van het half-officiële dagblad *la Patrie*, de bevolking eenigermate geruststellen ten aanzien van den aanstaanden oogst. In dat dagblad wordt onder anderen verzekerd, dat de oogst in het zuiden nagenoeg zeker goede uitkomsten zal opleveren; dat ook de berigten uit de noordelijke departementen gunstig luiden, en dat over 't algemeen de opbrengst der veldvruchten in Algerie die van het zoo voordeelige jaar 1847 zal overtreffen.

LONDEN, 20 Junij ('s avonds).

In het Huis der lords heeft gisteren avond eene belangrijke woordenwisseling over de turksch-russische zaak plaats gehad. Lord *Lyndhurst* vestigde de aandacht op het onlangs door Oostenrijk en Pruissen bij de Bonds-vergadering ingeleverde memorandum, en merkte aan, dat uit dit stuk scheen te blijken, dat de vier groote mogendheden onderling overeen gekomen waren, dat, hoe ook de uitslag van den tegenwoordigen oorlog mogt wezen, geene verandering zou plaats hebben in het gebied van de Porte, maar evenmin in dat van Rusland. Dit laatste achtte hij zeer bedenkelijk. Indien toch Rusland thans voldeed aan de vordering van Oostenrijk en van Pruissen, om de vorstendommen te ontruimen, zou het kunnen gebeuren, dat deze beide mogendheden zich daardoor bevredigd verklaarden; maar dan zoude er volstrekt geen waarborg bestaan tegen eenen nieuwen aanval van Rusland op Turkije, wanneer men te Petersburg onder gunstiger omstandigheden daartoe mogt willen overgaan. In de verklaringen toch van het russische gouvernement kon men niet het minste vertrouwen stellen. Rusland zou er steeds op uit blijven, om zijne heerschzuchtige ontwerpen ten uitvoer te brengen, en dit zou de grootste ramp voor Europa wezen. Daarom behoorden de mogendheden Rusland buiten de mogelijkheid te stellen om later zijne plannen te volvoeren. Om die reden behoorde de vrede niet gesloten te worden voor dat de russische vloot in de Zwarte-zee en de vestingwerken, waardoor zij beschermd werd, vernield waren. Zoolang dit niet geschied was, zou Turkije steeds bloot staan aan aanvallen en pogingen tot verovering of overheersching. Het bezet houden van de vorstendommen door Rusland was niet minder gevaarlijk voor de europesche mogendheden, in de eerste plaats voor Oostenrijk en het overige Duitschland.

De minister *Clarendon* is daarop in 't breede den loop der diplomatieke onderhandelingen, in 't bijzonder wat betreft Oostenrijk en Pruissen, nagegaan, en deed daarbij uitkomen, dat de toestand van die mogendheden, vooral van Oostenrijk, hoogst moeijelijk is geweest. In weerwil van zijne naauwe persoonlijke betrekking met Rusland, heeft echter de Keizer van Oostenrijk, toen Rusland hem door graaf *Orloff* onaannemelijke voorslagen had gedaan, deze afgewezen, en zich opregtelijk aan de staatkunde der westelijke mogendheden aangesloten, een leger van 30,000 man aan de grenzen van Zevenbergen bijeengebragt, en aan de Porte verklaard, dat hij, indien de Russen voorwaarts rukten, met nadruk hen zou tegengaan. Toen is eene conventie tusschen de vier mogendheden op 't punt geweest van gesloten te worden: doch onoverkomelijke zwarigheden hebben het tot stand komen daarvan verhinderd. Den 9den April echter is een protocol geteekend, hetwelk de voorwaarden inhield, die door de vier mogendheden verlangd werden, en vervolgens hebben Oostenrijk en Pruissen een offensief en defensief verbond met elkander gesloten. Bij een additioneel artikel van dit tractaat hebben die twee mogendheden zich te zamen verbonden, om van Rusland te vorderen, dat deze mogendheid niet op het turksche gebied zou voortrukken, maar onverwijld de vorstendommen verlaten. Tevens werd daarbij bepaald, dat, indien het op die vordering te geven antwoord zoodanig mogt wezen, dat het geene volkomene gerustheid aan de beide mogendheden gaf, Pruissen zijne krijgsmagt gereed zou houden om met Oostenrijk zamentewerken, en dat, indien de vorstendommen door de Russen in hun Rijk mogten worden ingelijfd, of indien de Russen den Balkan overtrokken of dezen aanvielen, Oostenrijk en Pruissen aanvallenderwijze zouden te werk gaan.

In het begin van deze maand, dus vervolgde de minister hoofdzakelijk, heeft Oostenrijk die opvordering naar Petersburg afgezonden, en, voor het geval dat het antwoord daarop ongunstig mogt wezen, heeft het oostenrijksche gouvernement, na zich verstaan te hebben met de britsche en met de fransche Regering, aan de Porte het sluiten eener overeenkomst voorgesteld, volgens welke oostenrijksche troepen op het turksche gebied zouden mogen binnenrukken, ten einde de Russen te verdrijven en de vorstendommen te bezetten zoo lang als dit noodig mogt wezen. Te gelijkertijd heeft Oostenrijk zoodanig aantal troepen ter beschikking van de Porte gesteld, als noodig mogt zijn om den opstand in Montenegro te bedwingen; welke troepen echter slechts dan zouden te werk gesteld worden, als de turksche overheden op de plaats zelve het zouden verlangen, en onder bevel van den turkschen commandant zouden staan. Bovendien heeft Oostenrijk schepen aangeboden, om met de onze zamen te werken, ten einde den griekschen opstand te bedwingen. „ In de laatste twee dagen heb ik (zeide de minister) berigt ontvangen, dat tegen het einde dezer maand, of in het begin der volgende, het oostenrijksche leger, ter sterkte van 300,000 man, geheel georganiseerd, uitgerust en voor de active dienst gereed zal wezen. Onder deze omstandigheden, meen ik, mogen wij eenig vertrouwen stellen in de verzekering van Oostenrijk, dat zijne inzigten en bedoelingen dezelfde zijn als de onze, en dat wij die mogendheid altijd aan onze zijde zullen vinden bij het streven naar dat gemeenschappelijke doel. Ik kan niet gelooven, dat Oostenrijk, zoo als de vorige spreker mogelijk achtte, zoo zeer zijne waardigheid en belangen uit het oog zou verliezen, dat het afzonderlijk eenen vrede zou sluiten, die niets anders zou zijn dan een ijdele wapenstilstand, en waaraan Engeland en Frankrijk niet zouden kunnen deelnemen, — een vrede, die geen waarborg voor de toekomst zou opleveren, — waarbij Oostenrijk steeds blootgesteld zou blijven aan den heilloozen invloed en de eerzuchtige staatkunde van Rusland. — Op welke voorwaarden wij vrede willen sluiten, kan ik niet opgeven: dit zal gedeeltelijk ook van de krijgsbedrijven afhangen. Maar dit weten wij, dat de staatkunde en de magt van Rusland gevaarlijk zijn voo

de beschaving en den vooruitgang. Wij allen weten, dat de belangen van Europa vorderen, dat die mogendheid in hare magt gekortwiekt en in hare staatkunde gestuit worde, en dat, indien de tegenwoordige gelegenheid, om dit te doen, verloren gaat, er geene hoop is, dat de gelegenheid daartoe zich ooit weder zal opdoen. Europa moet niet in beroering gebragt worden, groote belangen moeten niet geschokt worden, en de grootste mogendheden moeten niet gezamenlijk de wapenen aangorden voor onbeduidende resultaten. Zekerheid en veiligheid kunnen slechts verkregen worden door eene mogendheid te fnuiken, welke den vrede van Europa en den voortgang der beschaving bedreigt." — Met het levendigste gejuich werd deze rede herhaaldelijk beantwoord.

De graaf *van Derby* heeft daarop kortelijk in gelijken zin gesproken, en bepaaldelijk er op aangedrongen, dat de Circassiers niet verlaten, en de vaart op de Zwartezee en op den Donau behoorlijk verzekerd zouden worden.

De voorzittende minister *Aberdeen* heeft vervolgens aangemerkt, dat het doel van den oorlog geenszins is, overwinningen van Turkije op Ruslands gebied te bevorderen, maar slechts, om de onafhankelijkheid en integriteit van Turkije te beschermen. „De voorwaarden des vredes (dus besloot de minister) moeten afhangen van den uitslag van den krijg; maar, bedenkende dat Rusland sedert het tractaat van Adrianopel geen aanval op Turkije beproefd heeft, moet ik het sluiten van den vrede voor wenschelijk houden, zoodra het uitzigt op een billijken en eervollen vrede zich opdoet. Terwijl dit doel in 't oog gehouden wordt, moet de oorlog met kracht doorgezet worden."

— Berigten uit Nieuw-York van 6 Junij, met de *America* overgebragt, behelzen de belangrijke tijding, dat lord *Elgin* te Washington een tractaat heeft gesloten, of op 't punt was van te sluiten, waarbij het geschil over de visscherij vereffend en ook de handels-betrekkingen tusschen Engeland en de Ver.-Staten op eene voor beide partijen gewenschte wijze geregeld worden.

Een geacht dagblad van Nieuw-York verzekert, dat het gerucht, alsof de President *Pierce* voornemens zou zijn om bij het Congres aantedringen op krachtige maatregelen tegen Spanje, ongegrond is.

— Een brief uit Sincapore, van 29 April, meldt, dat de s. b. n. *Stirling*, vernomen hebbende, dat het in de chinesche wateren gestationeerde russische eskader naar het noorden van Japan gezeild was (en dus niet, zooals vroeger opgegeven is, naar Java) zich gereed maakte om met de korvet *Spartan* en het stoomschip *Barracouta* ten spoedigste naar China te vertrekken.

— Volgens hier ontvangen berigt uit Varna, van den 4den dezer, was de voorhoede van de britsche troepen van daar vertrokken in de rigting van Silistria, en zou eene tweede afdeeling binnen 36 uren volgen. — Te Varna heerschte eene vreesselijke hitte en had men gebrek aan verschen leeftogt.

— Aan boord van het van Konstantinopel naar Engeland terugkeerende stoomschip *Orinoco*, 't welk den 11den dezer van Malta de reis heeft voortgezet, bevinden zich bijna al de vrouwen van de in Turkije dienende britsche soldaten, welke verlof hadden bekomen om hare mannen te vergezellen. Die vrouwen verkeeren in een zeer deerniswaardigen toestand.

— Berigten van de Kaap de Goede Hoop van 13 Mei melden, dat in de kolonie eene algemeene welvaart en rust heerschten.

— Het uit Nieuw-Zuid-Wallis hier aangekomen stoomschip *Australian* heeft 127,000 oncen goud, ter waarde van 508,000 p. st., aan boord. Met de *America* is voor 120,000 p. st. aan goud uit Nieuw-York aangebragt.

— Ofschoon het berigt van het terugtrekken der Russen tot achter de Pruth niet bevestigd werd, bleef de beurs heden zeer vast.

's GRAVENHAGE, 21 Junij.

Dezer dagen heeft Z. E. de minister van Kolonien in 't breede geantwoord op de in het zeer uitgebreid voorloopig verslag van de commissie van rapporteurs (bestaande uit de heeren *Stolte*, *v. Hoëvell*, *Godefroi*, *Gevers* en *Baud*) opgenomene bedenkingen en aanmerkingen, ten gevolge van het onderzoek, in de Afdeelingen der Tweede-Kamer, der voordragt van het reglement op het beleid der regering in Neerlandsch-Indie.

In deze memorie wordt opgemerkt, dat de belangstelling in het onderwerp, blijkens dit voorloopig verslag, niet is verflaauwd, en tevens, dat de inhoud der memorie van toelichting, bij het wets-ontwerp gevoegd, bij velen overtuiging en bevrediging heeft te weeg gebragt.

In den aanvang van de memorie van beantwoording heeft de minister kortelijk zamengevat de beginselen, waarvan de Regering is uitgegaan, bij het zamenstellen van het wets-ontwerp, gevoegd bij de koninklijke boodschap van 29 October 1851; — beginselen, die in weerwil van de wijzigingen, welke het reglement in den loop van het gemeenschappelijk overleg heeft ondergaan, ook thans nog het onderwerp blijven beheerschen.

Deze beginselen waren en zijn nog, naar luid der memorie:

„Dat het hoog bestuur in Neerlandsch-Indie in naam des Konings moet worden uitgeoefend, door een gouverneur-generaal, bijgestaan door een Raad, onder zoodanige bepalingen, dat, aan den eenen kant, verkregen wordt een waarborg tegen overijling en dwaling, en aan den anderen kant niet verzwakt worden de eenheid en de kracht des bestuurs en het beginsel van de persoonlijke verantwoordelijkheid van den gouverneur-generaal.

„Dat het stelsel der Regering zoodanig zij, dat het nederlandsch gezag zich kan handhaven door vreedzame middelen, en dat, behoudens de welvaart en geleidelijke ontwikkeling der inheemsche bevolking, Neerlandsch-Indie aan dezen Moederstaat blijft verschaffen de stoffelijke voordeelen, die geacht kunnen worden het doel der vestiging te zijn geweest.

„Dat, met het oog op dit tweeledig doel, de inlandsche bevolking moet worden bestuurd overeenkomstig hare voorouderlijke instellingen, in zooverre die niet aandruischen tegen de onveranderlijke voorschriften der regtvaardigheid; — dat zij zooveel mogelijk moet worden gelaten onder de onmiddelijke leiding van hare eigene hoofden, onverminderd de vereischte voorzorgen tegen misbruik en nalatigheid; — dat de gehechtheid dier hoofden aan het nederlandsche gezag moet worden onderhouden en bevestigd, en dat elke maatregel der Regering steeds in de eerste plaats moet worden getoetst aan den maatschappelijken toestand der inheemsche bevolking;

„Dat, eindelijk, allen, niet tot die bevolking behoorende, aan welke het verblijf in Neerlandsch-Indie wordt toegestaan, zich aan de opgenoemde regelen en aan hunne gevolgen behooren te onderwerpen."

Ten aanzien van de beschouwingen van een algemeenen aard, verklaart de Regering zich stellig tegen het opnemen in het reglement van twee lijnregt tegen elkander inloopende stelsels. Naar haar inzien, kan vermeerdering van productie, door van het gezag uitgaande beschikking over den arbeid der ingezetenen, niet zamengaan met eene opzettelijke verspreiding van begrippen, de strekking hebbende, om dergelijk stelsel te veroordeelen, en kan de Regering dergelijken weg niet volgen, zonder aan hare verpligting te kort te doen; ook met het oog op den wel verbeterden, maar altijd hulpbehoevenden geldelijken toestand van het moederland.

Naar luid der memorie, kan het niet worden betwist, dat men met het bestaande stelsel kan wijzen op eene gunstige ervaring van meer dan twintig jaren, terwijl dat, 't welk men daarvoor in plaats wil stellen, op niets kan bogen, dan op mislukte proeven, die in vergetelheid zijn geraakt; — dat het niet genoeg is, te *beweren*, dat vrijwillige arbeid altijd verkrijgbaar is, maar dat men ook moet *bewijzen*, dat over dergelijken arbeid tegen *bestaanbare prijzen* zal kunnen worden beschikt, en dat bovenal de zekerheid moet bestaan, dat het steeds *mogelijk* zal zijn om met personen of gemeenten *bestaanbare overeenkomsten* te treffen, wegens het gebruik van rijstvelden, waterleidingen, en wat verder wordt vereischt voor den duurzamen bloei van cultuur-ondernemingen; — terwijl, wat men daarvan ook zegge, het welzijn der inlanders steeds een voorwerp van zorg is geweest, en ook gewis wel zal blijven.

Ten aanzien van de wetgeving in koloniale aangelegenheden, vermeent de Regering, dat de koloniale wetgever alles mag regelen, 't welk de Grondwet niet aan den nederlandschen wetgever heeft opgedragen, terwijl echter de tusschenkomst van den laatstgenoemden steeds geoorloofd is, zoo dikwerf daartoe behoefte bestaat.

De minister vermeent verder, dat het al of niet weder oprigten van een Raad van Kolonien niet behoort tot de onderwerpelijke voordragt, maar tot eene organisatie, hetzij van het departement van Kolonien, hetzij van den Raad van State, en dat, zoodra deze aangelegenheid in overweging zal worden genomen, de in het voorloopig verslag opgenomene aanmerkingen voor de Regering niet verloren zullen zijn.

Naar aanleiding der medegedeelde bedenkingen, zijn door de Regering een aantal wijzigingen en ook eenige nieuwe artikelen in het ontwerp gebragt.

's GRAVENHAGE, 22 Junij.

Z. M. H. Prins *Frederik* is heden nacht van het Loo op het huis *de Paauw* aangekomen, en H. K. H. de Prinses wordt heden insgelijks aldaar terug verwacht.

— Heden middag zal in het hôtel *Paulez* door de leden van de Eerste-Kamer der Staten-generaal aan den voorzitter dier Vergadering een diner worden aangeboden.

— Heden middag zal door den heer staatsraad mr. *Faber van Riemsdijk*, voorzitter van de permanente commissie van de Maatschappij van Weldadigheid, een luisterrijk diner gegeven worden, dat met de tegenwoordigheid van Z. K. H. Prins *Frederik* zal worden vereerd.

— Bij besluiten van 19 Junij heeft Z. M. aan mr. *Z. D. van der Bilt la Motthe*, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als procureur bij de arr. regtbank te Goes, en benoemd tot notaris te Minniertsga den heer *Pier Zeper Dz.*, cand. not. te Leeuwarden.

— In de bijeenkomst der Eerste-Kamer van heden heeft de commissie voor de verzoekschriften verslag gedaan omtrent eenige adressen, o. a. omtrent een adres van mr. *Pauwels*, adv. te Amsterdam, bezwaren inhoudende aangaande eene gemeentelijke indeeling in Noord-Holland.

De commissien van rapporteurs zijn gereed met hare verslagen over de ontwerpen van wet, die strekken tot verandering der straffen voor misdaden gepleegd door het krijgsvolk te water; tot verhooging der hoofdstukken IV van de staatsbegrooting voor 1854, IV en X der staatsbegrooting voor 1853. De beraadslaging daarover wordt bepaald op aanst. zaturdag.

De Kamer is daarna gescheiden.

HAARLEM, 22 Junij.

Volgens een telegr. berigt, meldt de fransche *Moniteur* van heden, dat de overeenkomst tusschen Oostenrijk en de Porte, waarbij in zekere gevallen het bezetten van turksch gebied door Oostenrijk veroorloofd wordt, den 14den dezer geteekend is.

Uit Athene 16 Junij wordt gemeld, dat *Karatassos* Macedonie ontruimd heeft; dat *Hadschipetros* met 8000 man naar Larissa in aantogt was; dat *Philaretos* oostelijk Thessalie bezet en de Turken uit Volo verdreven heeft; dat de heer *Maurocordato* weigert het voorzitterschap van een nieuw ministerie te aanvaarden.

Naar luid van tijding uit Trebizonde van 4 Junij, was *Schamyl* met 25000 man tegen de Russen opgerukt.

— De *Amsterdamsche Cour.* verklaart, reden te hebben om te twijfelen, althans wat Nederland aangaat, aan de juistheid van het door eenige duitsche bladen medegedeelde berigt, dat in de den 16den dezer te Frankfort gehouden zitting van de duitsche Bondsvergadering, Denemarken en Nederland verklaard hebben, niet te kunnen toetreden tot het oosteurijksch-pruissische tractaat van 20 April jl., omdat zij hechten aan de strikte handhaving hunner onzijdigheid.

Uit het bekend gemaakte verslag der groote r. katholieke inrigting tot verbreiding des Geloofs, welke in Lyon haren zetel heeft, betrekkelijk hare werkzaamheden in 1853, blijkt, dat hare ontvangsten in dat jaar beloopen hebben 3.335,149 fr., waarvan 2.364.148 fr. door Frankrijk is bijgedragen. De uitgaven hebben beloopen 5,180,262 fr., en zijn gedekt door de ontvangsten van het jaar en door het batig slot van het vorige jaar.

— De schroef-stoomkorvet *Medusa* is heden namiddag met het beste gevolg van 's lands werf te Amsterdam te water gelaten. De jeugdige *Prins van Oranje* was daarbij tegenwoordig.

— In de laatste week zijn in Vriesland 64 runderen afgemaakt, ter zake van de longziekte. Totaal 11,166.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 22 Junij. Den 21sten dezer in Texel binnengekomen: *Anna Lena*, Siedenburg, Batavia; *Dankbaarheid*, Postma, Banjoewangie; en uitgezeild: de stoomb. *Magnet*, Londen. Gisteren nog: *Jantina*, Olthof, Newcastle. Wind w. z. w.

Den 21sten dezer in Helvoet binnengekomen: *Fortuna*, Noordhoek, Havana; *Onderneming*, Ouwehand, St. Ubes; *Gesina*, Pinksterboer, Lissabon; de stoomb. *Gironde* en *Levant*, beide van Havre; *Honour*, Duining en *Ann Jonas*, Jonas, beide van Newport; *Daphne*, Thompson, Cardiff; *Try*, Howes, Grangemouth; *Commerce*, Rogers en *Paragon*, Coper, beide van Newcastle; en uitgezeild: de stoomb. *Earl of Auckland*, Londen. Wind z. w.

Den 2den Mei te St. Helena binnengekomen: *Barend Willem*, Retgers, Batavia naar Amsterdam, heeft de reis voortgezet; 6 dito *de Stad Nijmegen*, Mellink, dito naar dito.

Den 16den dezer van Triest uitgezeild: *Maria*, Dijkhuis en *Antje Jansen*, Stomp, beide naar Fiume.

Den 19den dezer te Deal binnengekomen; *Elisabeth*, de Vries, St. Ubes; en uitgezeild: *Maria Adriana*, van der Heldt, Londen naar Sydney; *Hoop van Capelle*, Bok, dito naar Lanceston.

Den 17den dezer van Hull uitgezeild: *Anna Martha*, Korfker en *Hendrika Margaretha*, Glim, beide naar Archangel; *Tjetzina*, Bakker, Croonstad.

AMSTERDAM, 21 Junij. Volgens brief van kapt. Steffens, van Smirna naar Engeland, in dato Gibraltar 6 Junij, was hij aldaar wegens tegenwind binnengeloopen en lag aldaar eene vloot van 7 à 800 schepen, mede wegens tegenwind. Kapt. Steffens had in de bogt van Malaga gepraaid het schip gevoerd door kapt. de Groot, van Marseille naar Engeland.

EXMOUTH. 18 Junij. Het schip *Atalante*, kapt. Holman, van Newport naar Rotterdam, is alhier met gebroken groote mast binnengeloopen.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Prijzen der Effecten.

22 *Junij* 1854. — 4½ *ure.*

			van	*tot*	*gebl.*
NEDERL., Werkel. Schuld	2½	pct.	58 11/16	⅞	58 13/16
„ „	3	„	70½	—	—
„ „	4	„	87⅞	88½	88 3/16
Amortisatie-Syndicaat	3½	„	86½	—	—
Handelmaatschappij	4½	„	—	—	—
Oost-Indische Leening	4	„	87⅞	—	—
Aand. Holl. Spoorweg			—	—	—
Leen. „ „	4½	pct.	98	—	—
Aand. Rijn-Spoorweg	4½	„	—	—	—
FRANKRIJK, Certificaten	3	„	—	—	—
„	4½	„	—	—	—
RUSL., Obl. Hope & Co.	5	„	99⅜	100	99¾
„ „ 1828/1829	5	„	99⅜	½	99⅜
Certificat. „ 1831/1833	5	„	86	—	—
„ „ 1840	4	„	79¼	¾	79¼
„ bij Stieglitz	4	„	77¾	78⅛	—
„ „ „ N.	4	„	77¼	⅜	—
Inschr. in Assignatiën	6	„	—	—	—
Certific. van „	6	„	—	—	—
POLEN, Aandeel. 1835, fl. 500		*f*	141	—	—
Obligatiën	4	pct.	67⅜	—	—
SPANJE, Obligatiën	1	„	19½	⅝	19 9/16
„	3	„	—	—	—
„ Binnenl.	3	„	36 9/16	¾	36 11/16
Amortisable			—	—	—
Bew. Coupon			4⅝	—	—
OOSTENR., Oblig. bij Goll.	5	pct.	—	—	—
„ „ „	4	„	—	—	—
„ Metaliek	5	„	62⅞	63½	63⅜
„ „ N.	5	„	73¾	74⅛	—
„ „	2½	„	32¼	7/16	32⅜
BELGIE,	2½	„	—	—	—
Rotschild,	2½	„	47¾	48	—
„	4½	„	—	—	—
BRAZILIE, Geldl. 1824, £ 100	5	„	96	—	—
„ „ £ 200	5	„	95⅞	—	—
PORTUGAL, Oblig.	3	„	36 7/16	⅝	36½
„ difired	3	„	—	—	—
Binnenlandsche à 1 conto	5	„	—	—	—
PERU, Geldl. 1849, thans	4½	„	64½	¾	64½
VENEZ., Oblig. 6 pct. thans	4	„	24¾	13/16	onbep.
GRENADA, Obligatiën. £ 100	2¼	„	17 5/16	⅜	onbep.
MEXICO, Oblig. 1851	3	„	22 3/16	¼	—
N.-AMERICA, Americ. Bank-Actien.			3½	9/16	—

Amsterdam Thesaurie 5 pc. 103⅞ à 104. Rusland cert. adm. te Londen 4½ pc. 84 à ¼. Oostenrijk Metall. La B. 5 pc. 73¾ à 74⅛. Brazilie geldl. 1839 van £ 100 5 pc. 96. Columbia Equador 3 3/16 à ¼. Venezuela obl. uitgest. 10 9/16 à ⅝. Grenada obl. uitgest. 6 7/16. Louisana 5 pc. 99⅝. Recepissen nieuwe Metalliek 1854 73 7/16. N. 5 pc. Rusland bij *Stieglitz* 82⅜. — Beleening 3. Prolongatie 2½.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der Societeit
Tot Nut des Obligatie-Handels.
J. STROEVE Bz.

De beurs was heden willig, vooral voor de oude Russen, die tot 100 pc. verhandeld werden. Oostenr. metall. echter deelden niet in de willige stemming en bleven nagenoeg als gisteren.

Prijzen der Coupons: Metall. *f* 23; Div. in £ *f* 11,62½; Fran. *f* 55⅞; Belg. *f* 55⅞; Pruiss. *f* 35¼; Hamb. Russen *f* 32½; Russen in Z. R. *f* 34¾; Pools. in Fl. *f* 26¾.

MADRID, 19 Junij. De 3 pc. 37¼; 1 pc. 19 5/16.

LONDEN, 22 Junij. De 3 pc. gecons. resc. 94¼, Mexico 24⅛. Peru 68. Spanje 1 pc. 20⅛. Nederl. 61 en 90. Rusland 4½ pc. 85½; 5 pc. 97½.

PARIJS, 22 Junij. De 3 pc. renten 73 fr.; de 4½ pc. 97 fr. 75. Spanje 3 pc. 36½.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 20 Junij. *Tarwe* aanmerkelijk hooger verkocht; 123 à 127 p. r. Ommel. *f* 13,25 à *f* 14; 123 à 127 p. r. Old. *f* 12,90 à *f* 13,70; 125 p. Ommel. w. *f* 13,75. *Rogge* mede hooger verhandeld; 116 à 124 p. inl. *f* 9,90 à *f* 10,70. *Bookweit* als voren; 118 p. gr. zand *f* 7,90; 116 à 120 p. veen *f* 7,50 à *f* 7,90. *Garst* prijsh.; 99 à 103 p. winter *f* 5,70 à *f* 6,10; 99 p. zomer *f* 5,40. *Haver* 15 à 20 c. hooger; 75 à 85 p. dikke br. *f* 4,85 à *f* 5,45; 68 à 72 p. w. voer *f* 4,45 à *f* 4,65.

SNEEK, 20 Junij. *Boter* *f* 36. *Kaas* *f* 22 à *f* 28.

DELFT, 22 Junij. *Boter* *f* 43 à *f* 45; mindere soort *f* 38 à *f* 40.

223ste STAATS-LOTERIJ.

Trekking der vijfde Klasse.

8ste Lijst. No. 14329, een prijs van *f* 10,000. No. 9504, een prijs van *f* 1000.

*** KWEEKSCHOOL voor de ZEEVAART te AMSTERDAM.

Gratificatien-betaling op Maandag den 3den Julij 1854 te Amsterdam, in voormelde Kweekschool, en elders bij Commissarissen van gem. Fonds.

Donderdag den 29sten Junij 1854, ten 9 ure, aan gem. Kweekschool, of drie dagen vroeger bij Commissarissen buiten Amsterdam, inschrijving voor Jongelingen, welke in dit Gesticht wenschen aangenomen te worden. Zij moeten zijn Nederlander, geboren tusschen den 1sten September 1839, en voor de gewone koopvaardij, den 31sten Augustus 1841 — en voor de Gouvernements-dienst in Oost-Indie, met vijfjarig verband, den 31sten Augustus 1840, en allen de maat hebben van ten minste 140 duim Nederlandsch, zonder de schoenen.

ADVERTENTIE.

ZAANLANDSCHE ZEIL- EN ROEI-VEREENIGING

WEDSTRIJD,

Zaturdag den 1sten Julij 1854.

IN DE VOORZAAN

TE

ZAANDAM.

Namens het Bestuur,
K. MUL Pz., Voorzitter.
H. VAN VOORST, Secretaris.

*** ZAANLANDSCHE DILIGENCE-ONDERNEMING.

Het Publiek wordt verwittigt, dat de namiddag-dienst, tusschen *Zaandam* en *Haarlem*, tot 1° Junij Ao. 1855 geschorst blijft, alsmede dat de vertrek-tijd der gewone dienst, met 1° Julij bepaald is: van *Zaandam* des morgens ten kwartier voor zes uren, en van *Haarlem* des

avonds ten 5½ uur, na aankomst der treinen van Amsterdam en Rotterdam.

⁂ De ondergeteekende verwittigt het geëerde Publiek, dat de **Diligence** van **Haarlem** naar **het Badhuis te Zandvoort** en terug, een aanvang zal nemen op *Zaturdag 24 Junij* e. k., en **dagelijks** zal vertrekken:
Van het Station Haarlem:
na aankomst van de eerste Spoortreinen, en
van het Badhuis terug circa 12½ ure.
Haarlem, 23 *Junij* 1854. C. J. PETERS.

GROOT RUSSISCHE HONDEN EN APEN-THEATRE
EN CIRQUE OLYMPIQUE OF
PAARDENSPEL IN MINIATUUR,

bestaande in de door geheel Europa met zoo veel roem bekende *Dwergpaardjes* of *Ponnys*, nimmer hier te lande voorgesteld.

De ondergeteekende, Eigenaar en Afrigter van bovengenoemde Viervoetige Kunstenaars, berigt hiermede het geëerd Publiek, dat hij de aanstaande Kermis alhier zal bezoeken; bereids op de Kermis te 's Hage de hooge onderscheiding genoten hebbende, door het Vorstelijk Gezin te worden bezocht, zoo doet dit hem de hoop koesteren ook alhier met den bijval van Haarlemsch Ingezetenen te worden vereerd.

De smaakvolle gedecoreerde Tent is geplaatst op het Verwulft.

De eerste Voorstelling op Zondag den 25sten Junij 1854, des avonds te 8½ ure; men zie verder de dagelijksche affiches en groote billetten. BRUCKMANN, Directeur.

⁂ **TEYLERS MUSEUM.**
De gewone toegang tot bezigtiging van TEYLERS MUSEUM zal van 26 Junij tot en met 9 Julij aanst. **niet** verleend worden.

⁂ Getrouwd:
CUYK, Mr. T. H. BONDAM,
19 Junij 1854. met
S. M. J. SNOECK.

⁂ Getrouwd:
ALKMAAR, ABR. P. DE LANGE,
21 Junij 1854. Weduwenaar van *A. N. Wentel*, en
M. P. DE LANGE.

⁂ Getrouwd:
'sGRAVENHAGE, A. KREULEN Jz.,
21 Junij 1854. van *Amsterdam*, en
A. C. HELDERMAN.
Familie, Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene tevens als bijzondere kennisgeving aantenemen.

⁂ Getrouwd:
AMSTERDAM, J. D. VELSBERG,
22 Junij 1854. Weduwnaar van *M. A. Mossel*, met
Eenige kennisgave. A. M. MOSSEL.

⁂ Heden beviel van een' welgeschapen ZOON *C. E. JANSZ*, geliefde Echtgenoote van
LONDEN, J. F. VAN OPPEN.
18 Junij 1854.

⁂ Heden beviel voorspoedig van een' welgeschapen ZOON, Vrouwe *ELISABETH MARIA BLAAUW*, geliefde Echtgenoot van G. CRUYS C. Zn.
AMSTERDAM, 18 Junij 1854.
Eenige kennisgeving

⁂ Mijne geliefde Echtgenoot *C. J. VAN HOOGERWOU*, beviel heden zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER. P. H. VELSEN.
BOXTEL, 19 Junij 1854.

⁂ Heden beviel voorspoedig van een' ZOON, Vrouwe *D. H. VAN DOORN — SNOUCK HURGRONJE*.
NIEUWLAND, den 19den Junij 1854.
Eenige kennisgeving.

⁂ Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER *A. J. E. ELLERMAN*, geliefde Echtgenoote van
GOUDA, den 19den Junij 1854. Dr. A. LUYTEN.

⁂ Heden beviel door Gods goedheid voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER, mijne geliefde Echtgenoot *M. M. JANSEN*. W. C. WALRAVEN.
SCHIEDAM, 19 Junij 1854.

⁂ Heden overleed tot onzer aller droefheid, in den jeugdigen leeftijd van bijna zestien jaren, onze Vriend en Kameraad ERNST FELIX CLEMENT VAN DEN KERKHOFF, Kadet voor het wapen der Infanterie hier te lande.
De Kadets van het 1ste Studiejaar.
BREDA, 18 Junij 1854.

⁂ Op den 18den Junij 1854, overleed, in den ouderdom van bijna 16 jaren, tot diepe droefheid van zijne ouders, ERNST FELIX CLEMENT VAN DEN KERKHOFF, Kadet op de K. M. Akademie voor de Zee- en Landmagt te Breda: Zoon van
S. J. G. VAN DEN KERKHOFF,
Luit. Kol. Ingr. en
C. M. A. VAN DEN KERKHOFF,
KOOL.
Algemeene en bijzondere kennisgeving.

⁂ Heden overleed, na een langdurig en smartelijk lijden, in den ouderdom van ruim 45 jaren, de Wel-Edel Gestrenge Heer PHILIP FREDERIK DE MEURON BAIJARD, Oud-Kapitein in Engelsche dienst, Echtgenoot van ANTONIA ADRIANA HENDRIKA TIERENS.
OUD-HEUSDEN, den 18den Junij 1854.

⁂ Het behaagde God, gisteren avond, tot mijne en mijner Kinderen bittere droefheid, tot zich te nemen mijne geliefde Echgenoote, ADRIANA KUYPERS: eene smartelijke langdurige ziekte, met geduld en onderworpenheid gedragen, maakte een einde aan haar leven, in den ouderdom van 73 jaren. H. MUYSSON.
PAPENDRECHT, 20 Junij 1854.
Eenige kennisgeving.

⁂ Heden morgen overleed onze geliefde en veel belovende Zoon, ERNST JACOBUS, in den jeugdigen leeftijd van 18 jaren en 10 maanden. Groot is ons verlies, doch wij wenschen, als hij, eerbiedig te berusten in den wil diens Vaders, wiens doen altijd wijsheid en liefde is. P. KROON.
STOLWIJK, J. VAN DER VLIST.
20 Junij 1854.

⁂ Heden overleed, tot diepe droefheid van mij, mijne Kinderen en Behuwd-Kinderen, mijne geliefde Echtgenoote CORNELIA NEELTJE VAN DER STEEN, in den ouderdom van ruim 59 jaren. F. C. KUIPERS.
DORDRECHT, 20 Junij 1854.
Eenige kennisgeving.

⁂ Heden overleed, tot mijne diepe droefheid, na een langdurig lijden, mijne geliefde oudste Dochter, CATHARINA SUSANNA, in den ouderdom van ruim 17 jaren. E. VAN DER HORST,
Wed. *Andringa van Assen*.
VOORBURG, den 20sten Junij 1854.
Algemeene kennisgeving.

⁂ Naauwelijks was mij de tijding geworden, dat mijne jongste Dochter ALBERTINA HENDERIKA GEHNE, Echtgenoot van den Hoog-Edel-Gestrengen Heer *J. de Wal Hz.*, Raadsheer aan het Hooge Geregtshof te Batavia, den 26sten Maart met het Schip *de Palembang*, Kapitein *Hoekstra*, vertrokken was, om zoo mogelijk door de zeereis, en verder in Holland, hare sterk afnemende gezondheid te herkrijgen, toen het berigt kwam, dat zij reeds den 29sten zacht en kalm was ontslapen, in bijna 27 jarigen ouderdom. Het schip nog langs de Javaansche Kust zeilende, kon het dierbaar overschot naar Tjiringin gebragt en aldaar ter aarde besteld worden.

Hoe zwaar dit verlies mij treft en hoe diep bedroefd ik ben, wensch ik toch deze beproeving met gelatenheid te dragen, overtuigd dat alles wat mijn Hemelsche Vader mij toezendt tot mijn best is. De Betrekkingen van mijnen geachten Schoonzoon hebben mij opgedragen, ook namens hen, deze treurige tijding bij deze aan hunne Vrienden en Betrekkingen mede te deelen.
'sGRAVENHAGE, S. KLAMBERG,
21 Junij 1854. Wede. *Gehne*.

⁂ AAN OUDERS EN VOOGDEN.

Bij het gelijktijdig vertrek, dit jaar, van vele zijner oudste Kostleerlingen, die alle verscheidene jaren onder zijne leiding zijn geweest, en van welke hij zich vleijen mag dat eenige in hunne examens zullen slagen, wenschte de ondergeteekende hunne plaatsen weder vervuld en zich alzoo bij voorduring in de gelegenheid gesteld te zien, om onder medewerking van zijn' Zoon, die drie jaren de lessen aan het Athenée Royal te Luik heeft bijgewoond, al zijn' tijd en al zijne krachten aan de opleiding van meerdere jongelieden te wijden. Met bescheidenheid, durft hij zich beroepen op de Ouders zijner vertrekkende of vroeger vertrokkene leerlingen (van welke er ook aan de Academiën te Breda en te Delft en als militaire geneeskundigen te Utrecht zijn geplaatst), die met den Heer Schoolopziener en de plaatselijke Schoolcommissie, gelijk hij vertrouwen mag, gaarne zullen getuigen, dat het onderwijs, gelijk ook het personeel der onderwijzers, op zijne inrigting niets te wenschen overlaat.
IJsselstein Junij 1854. J. PROVILY.

⁂ Bij eene Protestantsche Familie in eene der aanzienlijkste Steden van Zuid-Holland, bestaat gelegenheid om EEN of TWEE JONGE LIEDEN, van 12 à 13 jaren, in den huisselijken kring op te nemen, voor welke Ouders of Voogden het bijwonen van de lessen op het Gymnasium, of op eene der Scholen zouden verlangen. Het hoofd des gezins houdt zorgvuldig toezigt over de Studiën, en de geheele ontwikkeling der aan zijne zorg toevertrouwden. In den dagelijkschen omgang wordt bij voorkeur de Fransche Taal gesproken. De nieuwe cursus op het Gymnasium zal aanvangen den 14den Augustus e. k., allen melden zich aan met *gefrankeerde* Brieven, onder Letter R, bij de ERVEN THIERRY en MENSING, Boekhandelaren te 's Gravenhage.

⁂ M. J. VAN TUSSENBROEK, te Delfshaven vraagt, tegen 1 September of eerder: Eenen ONDERMEESTER van den derden Rang, H. G., die gewoon is in eene vrij talrijke school werkzaam te zijn, tegen genot van Kost, Inwoning en Salaris naar bekwaamheden. Adres in *persoon* of met *franco* Brieven.

⁂ Aan eene fransche Dagschool wordt tegen 1°. Aug. gevraagd: Een TWEEDE SECONDANT, van de Prot. Godsdienst: beschaafde manieren en geschiktheid om met jonge Lieden uit den fatsoenlijken Stand om te gaan, zijn hoofdvereischten. Adres, *franco* Brieven, Letter A., aan J. H. KNOOP, Donkere Sparen, te Haarlem.

⁂ Men vraagt in eene *Banketbakkerij*, tegen Augustus aanstaande, een TWEEDE BEDIENDE, van een goed zedelijk gedrag. Brieven *franco*, onder Letters A. B., bij den Boekverkooper en Boekdrukker A. C. KRUSEMAN, te Haarlem.

⁂ Met Julij of Augustus gelegenheid voor Twee à Drie COMMENSAALS, op een vrolijk Dorp in Gelderland, bij den ondergeteekende
G. VAN ZALK Hz.,
PS. Brieven *franco*. Heerde, bij Appeldoorn.

⁂ HANDEL EN FABRIEKEN.

Iemand, die ruim 25 jaren zich uitsluitend heeft bezig gehouden in verschillende Lande, met het nieuw inrigten en verbeteren van *Likeuren*, *Genever* en *Azijnfabrieken*, is bij door de menigte gemaakte veranderingen en verzoeken in Correspondentie der voornaamste duitsche Chemisten op die hoogten, dat hij AZIJN maakt, volmaakt gelijk met de echte Wijn Azijn voor alle inlegging uitmuntend geschikt, welke de Fabriekant niet hooger dan **2 cent de nederlandsche kan kost**, met alle onkosten, de plaatsing van dusdanige Fabriek vereischt weinig Plaats en Kapitaal. Hierop reflecterenden, adresseren zich met *franco* Brieven, onder Letters X. X., bij den Heer LANGENDAM, te Nijmegen.

⁂ Ten spoedigste gevraagd: Een LETTERZETTER, zijn werk grondig verstaande, alsmede een LEERLING, om in den *Boekhandel* en *Boekdrukkerij* opgeleid te worden, tegen vergoeding van een matig Leergeld. Adres, bij de Boekhandelaars en Boekdrukkers ALLART en VAN DER MADE, te Amsterdam.

⁂ Er wordt gevraagd een HUISKNECHT in een' der eerste Logementen in eene der voornaamste Steden van Noord-Holland, alleen zij die van zeer goede getuigschriften voorzien zijn uit vorige diensten, zullen in aanmerking komen. Adres met *franco* Brieven, onder de Letters A. B., bij den Boekhandelaar J. GERRITSEN, in de groote Houtstraat te Haarlem.

⁂ Eene fatsoenlijke JUFVROUW, van middelbare jaren en van de Prot. Godsd., zag zich gaarne geplaatst als *Huishoudster* of tot oppassing eener ziekelijke Dame: er zal minder op Salaris dan op eene goede behandeling gelet worden. Reflecterenden adresseren zich met *franco* Brieven, onder Letter S., bij W. WILLEMS, Boekverkooper te Amsterdam.

⁂ Eene JUFVROUW, van de P. G., sedert eenigen tijd bij eenen Weduwenaar de huishouding waarnemende, doch welke betrekking eerlang vervalt, zoekt eene dergelijke conditie, of ook bij een bejaard Heer of Dame, kan de volledigste getuigenissen produceren. Adres Letter D, bij de Boekverkoopers M. WIJT en ZONEN, te Rotterdam.

⁂ *An English TUTOR, who can be well recommended, offers his services to a family of distinction for four or six hours in the day in either town or country.*
Adress (postpaid) to E. W. care of Messrs KRAAY, brothers Amsterdam.

⁂ **ROYAL ART UNION OF GLASGOW PATRON H. R. H. PRINSE ALBERT.**
Ieder Lid van bovengenoemde Maatschappij voor 1854, ontvangt een Exemplaar der schoone Staalgravure naar de beroemde Schilderij van *Sir Edwin Landseer*, The Return from Deer Stalking! (De terugkomst van den Hertenjagt) en heeft daarenboven een aandeel in de verloting van Schilderijen etc. in Julij e. k.

De Gravure is te zien in 's Hage bij den Heer *J. C. Estor*, te Amsterdam bij *F. Buffa* & *Zn.* te Rotterdam bij *H. V. van Gogh*, te Utrecht bij *J. G. Broese*, alwaar men kan inteekenen tot en met 28 Junij.
Rotterdam, C. H. GUNN.
23 Junij 1854. Hon. Secr. voor Nederland.

⁂ **KRUIDENWIJN - ESSENCE,**
VAN
J. J. BENDER, te *COBLENZ*.
Hoofd-Depôt voor het geheele Rijk, bij R. J. VAN ROOIJEN, Oude Gracht, A. 25, Utrecht.

Wie in den Zomer den Duitschen Rijn bezocht heeft, zal zich ongetwijfeld met genoegen den daar zoo algemeen geachten **KRUIDENWIJN (Wai-Wijn)** herinneren. Onze Essence, die uit versche bestanddeelen van dezen Kruidenwijn gemaakt is, bevat daarvan het zuiverste Aroma, en stelt ons niet alleen in staat dezen weldadigen en kostelijken Drank in ieder jaargetijde in een oogenblik te bereiden, maar verdient zelfs in de lente de voorkeur, omdat bij de spoedige bereiding ook de onvermijdelijke onaangename Kruidensmaak der versche Kruiden geheel vermeden wordt. Een theelepel van deze Essence, met een half ons Suiker, op eene Flesch Wijn, maakt in een oogenblik, zelfs van den ligsten en goedkoopsten Wijn, den aangenaamsten en gezondsten Drank. Wordt niet in commissie verzonden, doch Verkoopers genieten behoorlijk rabat. Brieven *franco*.

Geene Kale Hoofden meer!
ZAANDAMSCHE HAAROLIE.

De ondergeteekende kan zich beroemen, dat deze **HAAROLIE het uitvallen van Haar doet ophouden en het Haar op nieuw doet groeijen.** Er zijn verscheidene Menschen, die reeds op jaren zijn en van wien al het Haar uitgevallen was, die de thans *goede Hoofden met Haar hebben*, en hij kan daarbij verzekeren, dat dezelve geene nadeelige bestanddeelen bevat. **NB.** Al die deze **HAAROLIE** gebruikt, zal donker Haar houden en nooit kaal worden. Om voortekomen dat er namaaksels van komen, zal het niet anders dan bij hem te bekomen zijn à 75 Cents per Fleschje. *Aanvrage franco.* **ABRAHAM DORPEMA.**
O. Z., N°. 362, te Zaandam.

⁂ UIT DE HAND TE KOOP: Eene goed onderhoudene HUISMANSWONING, waarin Stalling voor 18 Koeijen, benevens deszelfs ERVE en AANHOORIGHEDEN en LAND, groot ruim 10 Bunders, staande en gelegen te Wormer. Te bevragen bij P. WAKKER, Makelaar te Wormer.

⁂ **UIT DE HAND TE KOOP:**
Eene kapitale, goed betimmerde BOUWMANS-WONING, met Zomerhuis, waarin Stalling voor 38 stuks Hoornvee en Paardenstalling, drie Schuren, Karnmolen, 6 roedige Hooibergen, Tuin, Boomgaard, en omstreeks 28 Bunders uitmuntend WEI- en HOOILAND. Alles staande en gelegen bij elkander in het beste gedeelte van Zuid-Holland.

Te aanvaarden de Landerijen, 1°. Januarij, en de Gebouwen 1°. Mei 1855.

In *persoon* of met *franco* Brieven, te bevragen ten Kantore van den Notaris J. B. DUISENBERG, te Boskoop.

⁂ UIT DE HAND TE KOOP, door ziekelijke omstandigheden: Eene GENEES-, HEEL- en VERLOSKUNDIGE ZAAK, op een Dorp nabij Amsterdam.

Adres, liefst in *persoon*, of met *franco* Brieven, onder Letter A., bij den Boekhandelaar H. F. VAN DER SCHEER, te Zaandam.

⁂ Wordt op zeer aannemelijke voorwaarden, ter overneming aangeboden: Een HYPOTHEEK, gevestigd op een solied Pand, groot per resto 4500 Gl, rentende

4 pCt. 's Jaars. Te bevragen bij P. WAKKER, Makelaar te Wormer.

*** Wordt gevraagd, op *Rusthof*, bij *Bennebroek*: Een KOESCHOUW of groote ZANDSCHUIT.

*** **STEENFABRIEK AAN DE RIVIER DE LINGE.**
De GEBRs. MURMAN, te Geldermalsen, nemen de vrijheid, Heeren Aannemers, Bouwmeesters, etc. te berigten, dat van af heden, aan hunne nieuwe aangelegde Steenfabriek, voor handen zijn en TE KOOP worden aangeboden, allerhande soorten van Waalvorm METSELSTEENEN.

*** **HAARLEM,**
Maandag den 26sten Junij 1854, des voormiddags ten 10 en des namiddags ten 6 ure, zal J. RITSEMA, in *het Hof van Holland* publiek verkoopen: Eene zeer fraaije Collectie gebronsde en ongebronsde PLEISTER en PLASTIEKE BEELDEN, VAZEN en eene menigte andere VOORWERPEN, waaronder ook SIERADEN voor Tuinen, alles naar de beroemste Meesters. Vrijdag 23 en Zaturdag 24 Junij 1854, van 10 tot 5 ure te zien.

*** PUBLIEKE VERKOOPING op Woensdag den 28sten Junij 1854, van circa 60,000 oude MOPSTEENEN, staande te Sparendam, langs den Sparendamschendijk en te Halfweg; afkomstig van eene geamoveerde dijkmuur langs genoemden Sparendamschendijk; beginnende 's morgens ten 10 ure te Sparendam.

*** OPENBARE VERKOOPING van een HUIS en ERF, de HERBERG *DE PLOEG*, te Doesborgh, in de Kerkstraat, bewoond door den Eigenaar *E. H. Stronkman*.
Bij inzetting Zaturdag 1 en bij toeslag Zaturdag 15 Julij 1854, 's voormiddags 11 ure, in het Hof *Gelria*, te Doesborgh. Narigt is te bekomen aan het Kantoor van den Notaris G. K. VERVOORT, te Doesborgh.
ZEGT HET VOORT.

*** **VERKOOPING van HUIZEN.**
Mr. W. J. C. PUTMAN CRAMER, Notaris te Zutphen, zal op Zaturdag, den 1sten Julij 1854, des Voormiddags om 9 ure, ten huize van *L. Zwartjes*, in *het Nederlandsche Koffijhuis*, aan de Markt te Zutphen, doen inzetten, en op Zaturdag, den 15den Julij daaraanvolgende, ter zelfder uur en plaats, finaal Verkoopen:

1. Een HUIS en ERF, waarin sedert 60 jaren eene *Koper- en Blikslagerij* is uitgeoefend, staande en gelegen aan de Groenmarkt te Zutphen, Wijk B., N°. 32, kadastraal bekend in Sectie F., N°. 829, groot 64 Ellen. Bewoond door Jufvrouw *Vrijdag*.

2. Een HUIS en ERF met PAKHUIS, staande en gelegen in de Spiegelstraat te Zutphen, Wijk B., N°. 216, kadastraal bekend in Sectie F., N°. 905 en 906, groot 69 Ellen. Bewoond door *R. Jansen*.

3. Een HUIS en ERF met TUIN, benevens vier WONINGEN en GANG, alles staande en gelegen aan de Laarenstraat te Zutphen, Wijk D., N° 205, kadastraal bekend in Sectie F., Nos. 1838, 2835, 1837, 1837*a* en 1837*b*, te zamen ter grootte van 3 Roeden, 06 Ellen. Bewoond door *Verschuil*.

4. Een HUIS en ERF, staande en gelegen in de Barlheze te Zutphen, Wijk B., N°. 148, kadastraal bekend in Sectie F., N°. 890, groot 28 Ellen. Bewoond door *Westerholt*.

5. Een HUIS en ERF, staande en gelegen op de Molenbeek te Zutphen, Wijk B., N°. 314, kadastraal bekend in Sectie F., N°. 716, groot 16 Ellen. Bewoond door de Wede. *Niehoff*.

6. Vier HUISJES onder één Dak, staande en gelegen in de Lievenheersteeg te Zutphen, Wijk D., Nos. 394, 395, 396 en 397, kadastraal bekend in Sectie F., Nos. 2034, 2035, 2036 en 2037, ter grootte van 73 Ellen. Bewoond door *Gerritzen*, *van Gemonde*, *Lensink* en *Bierman*.

7. Een HUIS en ERF, staande en gelegen in de Lievenheersteeg te Zutphen, Wijk D., N°. 423, kadastraal bekend in Sectie F., N°. 2060, groot 19 Ellen. Bewoond door *Scherrenberd*.

8. Twee HUISJES en ERVEN, staande en gelegen in de Lievenheersteeg te Zutphen, Wijk D., N°. 405 en 406, kadastraal bekend in Sectie F., N°. 2007, groot 41 Ellen. Bewoond door *Bams* en *van Duren*.

9. Drie HUISJES en ERVEN onder één Dak, staande en gelegen in de Donkeresteeg te Zutphen, Wijk D., Nos. 252, 253 en 254, kadastraal bekend in Sectie F., N°. 2836, groot 77 Ellen. Bewoond door de Wede. *Duvignau*, *Hofman* en *Durau*.

10. Een HUIS en ERF, staande en gelegen op de Beek of Komstraat te Zutphen, Wijk A., N°. 220, kadastraal bekend in Sectie F., N°. 306, groot 74 Ellen. Bewoond door *Gombrecht*.

11. Twee HUISJES en ERVEN onder één Dak, met een GANG, staande en gelegen op de Beek of Komstraat te Zutphen, Wijk A., N°. 221, kadastraal bekend in Sectie F., Nos. 243 en 244, groot 38 Ellen. Bewoond door *Isaak* en de Wede. *Veltman*.

12. Een HUIS en ERF, staande en gelegen op de Beek of Komstraat te Zutphen, Wijk A., N°. 215, kadastraal bekend in Sectie F. N°. 248, groot 23 Ellen. Bewoond door *Koppel*.

13. Een HUIS en ERF, verdeeld in twee Woningen, staande en gelegen op de Beek of Komstraat te Zutphen. Wijk A., Nos. 211 en 212, kadastraal bekend in Sectie F. N°. 250, groot 46 Ellen. Bewoond door *Beumer* en *Dirksen*.

Deze Huizen zijn allen dagelijks te bezigtigen, terwijl nadere informatiën, op *franco* aanvrage, bij genoemden Notaris *Putman Cramer*, te bekomen zijn.

*** De Notaris Mr. J. N. EVERTS, te Twello, zal op Zaturdagen den 8sten en 22sten Julij 1854, telkens des namiddags om 4 ure, ten Huize van *Beren Jacobs*, te Nijbroek, in het Openbaar bij inzate en toeslag verkoopen:
Eenige stukken allerbest WEILAND, waaronder een zeer klein gedeelte Bouwland, *HET HALVE ERVE*, genaamd, alles aan elkander gelegen, tusschen den Middendijk en Bekendijk, onder Nijbroek, gemeente Voorst, provincie Gelderland, te zamen groot 18 Bunders, 27 Roeden, 90 Ellen, en zulks in percelen, kolommen en massa's.
De aanwijzing geschiedt door HARMEN PANNEKOEK, op de Ziele. Nadere informatiën zijn te bekomen, ten Kantore van voornoemden Notaris. Brieven *franco*.

*** Alom is verkrijgbaar gesteld: **Prospectus eener Nederd. Vertaling**, van

J. A. WIJLIE,
GESCHIEDENIS, LEER, GEEST EN UITZIGTEN DES
PAUSDOMS.
HET EERSTE WERK, DAT DOOR HET EVANGELISCH VERBOND IS BEKROOND.

NAAR HET ENGELSCH EN HOOGDUITSCH.
MET EEN VOORWOORD VAN
J. J. DOEDES,
Theol. Dr. en Predikant te Rotterdam.

De Uitgever vermeent geene betere aanbeveling voor deze uitgave te kunnen kiezen, dan het **PUBLIEK** te verwijzen, naar den **rijken** inhoud van het Werk, welke in zijn geheel, in het Prospectus is opgenomen.
De prijs van dit **belangrijk Werk**, is bij Inteekening op slechts ***f* 3,50** gesteld.

*** JOH. NOMAN en ZOON, te Zalt-Bommel, hebben aan HH. Inteekenaren verzonden, de **1e — 10e AFLEVERING** van de **NIEUWEN EN GOEDKOOPE** uitgaaf der:

BIJDRAGEN TOT DE HUISHOUDING VAN STAAT,
DOOR GIJSBERT KAREL GRAVE VAN HOGENDORP,
ONDER TOEZIGT VAN MR. J. R. THORBECKE.

Dit werk wordt uitgegeven in Afleveringen in roijaal formaat en gedrukt met eene nieuwe fraaije duidelijke letter, kost **SLECHTS 50 CENTS** de Aflevering en zal in 40 Afleveringen geheel compleet zijn. Met de laatste Aflevering wordt stellig de prijs van dit werk **MET *f* 5 VERHOOGD.** Men teekene dus in tijds in, alvorens het te laat is.
De eerste Aflevering is algemeen ter inzage te bekomen.

*** Door S. E. VAN NOOTEN, te *Schoonhoven*, is op heden uitgegeven en verzonden:

Een oorspronkelijke Historische Roman,
GETITELD:
DE MARKIEZIN DE SOLANGE.
HISTORISCHE NOVELLE UIT DE JAREN 1642 EN 1643.
DOOR
A. ISING.

Gr. 8°., met een fraai Titelvignet. Prijs *f* 2,25.
Dit werk, zoo belangrijk van inhoud als boeijend van vorm, is uitnemend geschikt voor *Leesgezelschappen* en *Leesbibliotheken*.

*** G. J. ROLAND HOLST, C. H. GIJSELMAN en verdere Makelaars bij het Biljet vermeld, zullen op *Dingsdag den 27sten Junij* 1854 en volgende dagen in het Lokaal voor Publieke Verkoopingen (voorheen het Kerkgebouw *de Zon*), op den Singel, bij den Blaauwburgwal, N°. 5, te *Amsterdam*, ten overstaan van den Notaris W. F. OVERHOFF JR., verkoopen: Precieus gezette Juweelen, uitmuntende Zak-Horologiën, waarbij een Cilinderwerk met Thermometer, net bewerkt Goud, superbe gefatsoeneerd ZILVERWERK, Galanteriën, Fransche en Japansche Porseleinen, fijn Gelakt-, geslepen Kristal- en Glaswerk; Lijnwaden, Mans- en Vrouwe-Kleederen, eenige Tooneel-Costumes, bestgevulde Bedden, Matrassen en Behangselgoed; fraaije Smirnsche en Kidderminster Vloertapijten en Karpetten, heldere Spiegels, Lampen en Lantaarnen, geëncadreerde Kunstplaten; voorts welloopende Staand-Horologiën, fraaije Pendules, sierlijke Ornementen, een excellente Pianino en Piano-Fortes; voortreffelijke AMEUBLEMENTEN, met geel Trijpt bekleed, benevens Moiré Sieraadgordijnen, KAMERGARNITUREN met rood gebloemd Zijd Damast en zwart gefigureerd Trijpt Bekleedsels; uitmuntend bewerkte Mahoniehouten MEUBELEN, Canapés en Stoelen, Waschbenoodigdheden, Kantoor-Lessenaars, Brandwaarborg-Kasten, Vuurhaarden, Keukenfornuizen, Werkbanken, Houtwaren; Tappers-, Tabakskoopers- en andere Winkel- en Pakhuis-Goederen; een Vriesche *Tjotter*; een Vischschuitje en eenig Vischwand; zwaar Koper-, Tin-, IJzer- en Blikwerk en eene Collectie Boeken en verdere keurig onderhouden

INBOEDEL,

waarbij voorkomen de Goederen uit de Nalatenschappen van wijlen Mejufvrouw L. J. C. JANSEN, Weduwe den Heer *J. Reyffort*, van wijlen Mejufvrouw G. BOERRIGTER; uit de onder voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarde Nalatenschappen van wijlen den Heer B. H. ZWART; van wijlen den Heer J. A. MOSSELMAN en uit de vacante Nalatenschap van wijlen den Heer D. W. MUNNICH.
Nog zal ten dage en plaatsen bovengemeld worden verkocht eene verzameling

SCHILDERIJËN

van ca. **230** stuks, zoowel van de oude als moderne School; waarbij de verzameling nagelaten door wijlen den Heer B. H. ZWART, Alles bij Catalogussen van den Inboedel en Schilderijën. Breeder omschreven en Maandag den 26sten dezer voor een ieder te zien.

DE FAKKEL,
PROTESTANTSCH VOLKSBLAD.

Met het begin van het tweede halfjaar (Julij) zal in **de Fakkel** wekelijks bij wijze van Feuilleton een boeijend geschreven verhaal worden opgenomen, getiteld:

EENE TWEEDE MARIA MONK,
of de verborgenheden van het Zwarte Nonnenklooster te *Montreal*.

Uit het Dagboek eener uit dat Klooster gevlugte Non, die zich gedurende 5 jaren vóór dat *Maria Monk* zich dáár ophield, in genoemd Klooster bevond.
Alle Boekhandelaren en Postdirecteuren in dit Rijk, nemen nieuwe Abonnementen aan. Prijs per Jaargang, *franco* per Post *f* 6.

*** Bij P. N VAN KAMPEN, te Amsterdam, ziet het licht:

MR. M. DES AMORIE VAN DER HOEVEN,
over het wezen der Godsdienst en hare betrekking tot het Staatsregt. Een tegenschrift tegen Mr. C. W. OPZOOMER; tevens eene bijdrage tot de kritiek der antirevolutionaire rigting. Prijs *f* –,40.

BIJBELSCH WOORDENBOEK.
Uitgegeven door de Hoogleeraren W. MOLL, P. J. VETH en F. J. DOMELA NIEUWENHUIS, onder medewerking van Dr. A. H. BLOM, M. D. DE BRUYN Prof. J. VAN GILSE, Dr. F. C. VAN DEN HAM. Dr. H. H KEMINK, Prof. A. KUENEN, Dr. C. LEEMANS, Dr J. J. PRINS, Prof. J. H. SCHOLTEN, Dr. G. D. J. SCHOTEL, Dr. J. P. STRICKER en Prof. J. J. P. VALETON.
2e Deels 8e Aflevering *f* –,60.

KLASSISCH WOORDENBOEK.
(BIBLIOTHECA CLASSICA),
bewerkt door **Dr. W. HECKER.**
3e Afl. *f* –,90.
(Met nog ééne Afl. zal dit Woordenboek compleet zijn.)

*** Bij ALLART & VAN DER MADE, te Amsterdam, is van de Pers gekomen:

DE AUGSBURGSCHE CONFESSIE.
Bevattelijk verklaard door **C. LEHMANN** EN **H. SCHNABEL.**
Uit het Hoogduitsch.
Met eene inleidende Voorrede van LUDW. C. LENTZ, *Evang. Luth Predikant te Amsterdam.*
En Staalportret van Dr. MARTIN LUTHER.
300 Bladz. Gr. 8vo. Prijs *f* 2.
Iets over de waarde van dit Werk te zeggen, zoude overbodig zijn. Ieder die belang stelt in de grondwaarheden der Luthersche Godsdienstleer, schaffe zich dit Werk aan. Theologische Candidaten wordt het in het bijzonder aanbevolen.

Uw Hemelsche Vader weet wat Gij behoeft.
GEBEDENBOEKJE VOOR EVANGELISCHE CHRISTENEN.
128 Bladz., ingebonden in geheel Linnen.
PRIJS 50 Cents.

De zamenstellers van dit Boekske zijn een kern van Godvruchtige Geloofsmannen. Wij noemen:
Luther, *Melanchton*, *Löhe*, *Habermann*, *Arndt*, *Storr*, *Stark*, *Minsinger*, *Arnold*, *Cubach*, *Scheretz*, *Albrecht*, *Liscovius*, *Martin Chemnitz*, *Emtdenius*, *Möller*, *Steinmetz*, *Bengel*, *Bogatzky*, *Lavater*, *Hofacker*, *Grüneisen*, *Augustinus*, *Tholuck*, *Phaff*, *Tersteegen*, *Kapff*, *R. Baxter*, *Rieger*, *v. Sailer*, *Fénélon*, *Müslin*, *Brastberger*, *Joh. Gozner*; *Steiger*, *Schleiermacher*; *H. Muller*, *Hedinger*, *Hahn*, *Gregorius*, *Kern*, *Bassilius*, *Musculus*, *Rudelbach*, *Alcuin*, *Savonarola*, *Buchenhagen*, *Ottho*, en meer andere Geloofsmannen.
Binnen 2 maanden tijds zijn van dit degelijke Boekske 1000 Exemplaren gedebiteerd.

Te Haarlem bij JOH. ENSCHEDE EN ZONEN.